



DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCE
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Lunæ secundo
Martii anni M. DCC. XXXIII.*

M. PHILIPPO DAVIER DE BREVILLE,
Dotariæ Hispaniarum Reginae Consiliario Medico perpetuo
Ordinario, Doctore Medico, Præside. *autore.*

An Aqua, ex Hydrargyro, salubrior?

I.



TUPENDA sanè corporis humani fabrica! Numquid in eâ non emira-
bitur sapiens? Quid concinnius, quid elegantius innumerabili, quibus con-
stat, tubulorum contextu? Quàm perfecta & singularis viscerum structura!
Quàm exquisitâ arte & consilio partes omnes fabricatz! Quàm mira om-
nium compages! Ut indeprehensus & inextricabilis functionum omnium
modus! Ecquid igitur Vita? Nihil aliud certè quam indefinens & alternans
solidorum Elater, tum fluidi aëris, laticis purpurei, cæterorumque fluido-
rumque itus reditusque irrequietus. Hoc stante concentu, stat sanitas, stat vita. Verùm
quàm docilis discordiæ hæc harmonia! Ecquis enim enumerare valeat, quot infinitis fe-
rè solida dissident & discordent discrepantiis? Quot innumeris liquida distrahantur errorib-
us? Hinc merito cuilibet Philosopho, tam fluxæ, tam delicatæ, tot periculis modis ma-
china: qualiscumque diuturnitas, miranda potius, quàm ejusdem imminens ruina, certa

caducitas, & fatum ineluctabile. Cui tamen moras (licet heu! nimium breves) necesse, mortalibus ægris, munere Dei concessum. Quod laudabili & legitimo sex rerum non naturalium usu, præcipueque earum, quæ magis & frequentius valent corpus afficere, ne dubites præstandum.

I I.

a Lib. 1. de
reg. prin.
cap. 2.

b N. H. lib.
3. cap. 3.

RERUM non naturalium, excepto aëre, (sine cujus adminiculo & jugi influxu, motus omnis in Animantium corporibus, protinus cessat) nulla major incumbit viventibus, quam cibi potûque admittendi necessitas. Quemadmodum enim perpetuo aëris appulsu, quasi novo pabulo, refecta vitalis aura perennat; sic etiam particularum cibi potûque identidem appositarum novâ accessione, quod motibus animalium, variiq; secretionibus & excretionibus deperditum est, denuò refarcitur. Nec idè operosam mensuram dubiarum luxuriam victui facile parabili anteponendam existimes. Modico cibo & simplici contenta est Natura, potuque adhuc simpliciori; solius nempe Aquæ laudabilis. Hoc utere, si sanitati & longævitati studere fert animus. Exulente proinde liquores quovis fermentationi, multò majori humani generis malo & incommodo, quam emolumento excogitati. Prudenter quidem a Rhafis alleruit, *Nihil esse præter aëris puritatem, magis pertinens ad sanitatem, quam Aquarum salubritatem*. Hinc nullus dubites, quin maxime intersit novissæ, quænam ad potum exhibita, salubres, quæ verò insalubres sint Aquæ. Facessant autem pleraque signa, quæ passim in argumentum bonitatis, vel malitiæ Aquarum asseruntur. Incertissimæ sunt, & in Aquas salubres & insalubres perindè cadunt. Nolis etenim arbitrari, leviores semper esse meliores. Interdum enim Aquæ gravitas, à mixtura corporum Aquæ leviorum, putâ impuri sulphuris, aliarumque particularum perniciosa rum venit repetenda. Ut proinde iidem ex causis noxia sit Aqua, quibus sit levior. Nec auscultandum indicio multorum Medicorum animis inculcato, levissimas nempe esse, ac propterea optimas Aquas, quæ citò calent & citò refrigerantur. Istud etenim non rarò fallacissimum experientiâ revincitur. Neque etiam minore difficultate laborat, quod à pelluciditate & perspicuitate Aquarum, sumitur salubritatis indicium. Aeri namque interdum sunt quæ simillimæ, & tamen insalubres. Non igitur semper fidendum (autore etiam b Plinio) notis & signis à Scripioribus, ad Aquarum salubritatem explorandam laudatis, cùm contrarium non rarò experientiâ compertum sit. Fatendumque Aquarum qualitates, sensibus externis obvias, non aliâ ratione, ad lymphæ bonitatem detegendam, conspirare, quam quodd nobis quasi lenocinentur, ut ad illarum tentandum haustum fidentiùs accedamus, quas claras, perspicuas, dulces & inodoras, minus graves, citò calentes ac refrigerantes observamus: dùm è contrâ stagnantes, pigras, cœnoscas, turbidas & malè olentes à mensis nostris arcemus. Hinc duo tantummodò indicia, rationes, modosque agnoscas, quibus Aquarum salubritas potest explorari; longum nimirum innoxiumque usum, aut chymicam Analysim, per quam nihil exorici, ipsam Aquæ compositionem ingredi doceberis.

I I I.

SITIM extinguere, alimenterum divisionem digestorumque distributionem promovere, potentiorum præcipuæ dotes. Hinc, quibuscvis liquoribus fermentatis, solius Aquæ anteponenda necessitate intellige; particulis enim, quibus illa gaudet, lubricis, & volubilibus, sive politæ sint, & rotundæ, variisque interstitiis differetæ, sive ad ovorum figuram accedentes, sive potiùs, quod verisimillimum est, oblongæ, teretes, laves, & flexiles dicendæ sint, particulis inquam, lubricis, tenuissimis & summe mobilibus, sitim, ut ut grave, compescit, ciborum quorumvis partibus & poris inferitur, hosque referat & dividit; vasa secretionibus dicata, compendiarîâ viâ distendit & permeat; coque promptius fungitur officio, quò magis limpida est & ab omni illuvie immunis. Certum autem est Aquas omnes, vel à suâ origine, vel à locis, per quos transeunt, vel à continentibus, contiguisque corporibus semper aliquid extranei, terrei potissimum aut salini rapere, sibi que admiscere; sic quoque fluvii magni, non solum ex omni profuente, pluviali, nivali & fontana omnis generis constant, sed insuper, magnarum, quas alluunt & prætereunt, urbium sordibus coinquantur. Undè quamvis illorum Aqua clarissimorum scriptorum encomiis celebretur, utpote longo & libero cursu attenuata, facillimè obvia, ab omnique cru-

ditate radiorum solarium ope vindicata; nihilo tamen minus, loca, per quæ defertur, multum illi addere, aut detrudere, dumque cœnoso decurrit gurgite, aut aliquid deterius admiscetur, pejoris naturæ ipsam evadere, fatearis necesse est. Sic illa crassioribus, terrenis, sulphureis, salinisque diversi generis scatens & foeta moleculis, minimos Vasorum mœandros perreptando, quos dissolvere debuisset insarctus, consociare & ingeminare laborat. Hinc chyli corruptelam, variorum Vermium generationem, colici doloris, alvinique fluxûs originem reperi. Periculosa igitur plenum Opus alexæ tentant, qui fluviorum, magnas Urbes præterlabentium Aquas, prout se se offerunt, ingurgitare audent. Nec idèò deprimendæ, & desecandæ per distillationem Aquæ perpetuè allaborandum existimes. Viam zquè tutam & salubrem, multò verò faciliorem & compendiosiore accipe.

I V.

HYDRARGYRUM, seu Mercurius vivus, inter semi-metalla primas tenens, Chymicorum servus fugitivus & Proteus, particulis acidis, volatilissimis, sulphureis pressis sibi incumbentibus, celerimeque provolutis, attamen inter se debilibus motis, constat. Undè volubilitas & ponderositas. Hæ si ab invicem secedunt particulae, conspicuè ludent: sunt verò in suâ cohesione adèò tenaces, ut potiùs subtilitate & volubilitate suâ, densissima etiam penetrent, & externos hinc sensus & intellectum ament deludere. Mercurius vivus in substantiâ interne ad lib. sc̄m. & lib. 1. propinatus, ab Henrico Ab. Heer, plurimisque clarissimis Authoribus, mirum quantum laudatur, in Iliaca passione à pertinacissimâ Alvi obstructione, quippè quàm citissimè intestina permeat. Multi quoque Vivum bolo mellito, aut saccharo subactum, ad infantium vermes, fausto successu, usurpant. Universæ etenim prosapie verminosa infensissimus hostis audit; ita ut ad illius vel levissimam auram ejusmodi quævis animalcula aut effugiant illicò aut suffocentur. Incocti aut macerati Hydrargyri ope, Aqua omnis defœcatur, quàm maximè; quin breviori temporis spatio purior & levior multò evadit, illâ, quæ apud divites in grandibus vasis æreis, stanno intus obductis & concameratis, arenâ mediante, depuratur. Indèquè suæ sortis munitis, mirum in modum fungitur, exilissimos quosque scilicet tubulorum mœandros penetrando, succos densiores diluit, crassiores attenuat, & acres mitigat. Insuper virtutem Mercurii mutuata universos lumbricos & ascarides enecat epota: &, quod mireris, eadem argenti vivi quantitas, diversis Aquæ mensuris millies eandem valer impertire facultatem, absque vel minimâ ponderis sui, proprietatis aut substantiæ sensibilis deperditione.

V.

AQUÆ vitiosa Remedium nobilissimum præsentissimumque, Doctissimorum consensu, èt si decoquatur: quod de omni Aquâ intelligas, sive cœnosa sit, sive turbida, sive sapore alieno, odoreve infecta, sive etiam limpidissima atque splendidissima; nam pleræque ipso blandiuntur aspectu, quæ haustæ magnas turbas in corpore concitant. At Mercurio vel levissimè adulterata, multò purior & levior, magisque innocens & salubris, quàm simplici decoctione efficitur. Indèquè angustissimos viscerum quorumvis tubulos penetrando, secretionem omnes promovet, insensibilique perspirationi imprimis favet, à cuius suppressione nemo nescit, quàm formidolosa morborum cohors immincat. Quin & cutis vitia quælibet emendat & corrigit, sicque scabiei, serpiginis, impetiginique medetur. At inquires forsitan, veteor, ne quid incommodi aut detrimenti, ab Aquâ Hydrargyro infectâ, nervosum genus patiatur? Minimè gentium. Nervosæ è contrâ fibrillas, si rigidiores sunt, emollire valet, eorumque Erethismum delere, & sic spasmodicas, hystericasque passiones consopire, imò penitus arcere & eliminare. Jam verò quem historiæ naturalis, vel modicè gnarum, later, vermes, infiniti propemodum generis, reperiri, rebusque ferè omnibus, vegetabilibus potissimum & animalibus innasci, atque innutriti? Quis Medicus ignorat lumbricos ita esse intestinorum incolas, ut eorundem intra Cellulas concipiant, deponantque Ova, dulcibusque chylis - lymphaticis succis nutrantur & augeantur? Quis verò tam hospes est in Medicinâ, ut eadem pharmaca cunctis infectis, promiscuè hostilia, reputet? Experimenti compertum est, peculiaria plerumque remedia certam Vermium speciem in fugam conjicere, atque interimere; adeoque Vermes qui in amaris nidificant, amaris etiam, qui verò in dul-

4

cibus, dulcibus quoque, qui in acidis aut acerbis, acidis pariter acerbisque nutriuntur, non autem prostantur. At solus Mercurius omnia infecta indiscriminatum fundit ac perimit. Etenim cum scateat corpusculis perniciosissimi motus, simulque sub parva mole ingentem metallicæ materiæ quantitatem contineat, non solum facile in tenella insectorum viscera, minimamque Villorum texturam penetrat, sed ipsos suffocat etiam, enecat atque interimit. Illud ipsum à celebri Lancisio in Epidemiâ Romanâ, diversâ Vermium sobole, nullis remediis cedentium, concomitatâ, expertum est; & multò antè ab Helmontio & Baricello magnis Encomiis celebratum. Vis ampliora? Quem fugit famigeratissimum hic Empiricum, hac Aquâ, nomine suo insignitâ, multoque ære venditâ, innumeros, ferè ad miraculum, morbos profligasse? Cùm igitur ab incocto aut macerato Hydrargyro Aqua, tot commodis gaudeat, tot emolumentis polleat, tot virtutibus antecellat; cùm pura & limpidissima, nulloque deturpata colore oculis attideat, cum nullo pravo sapore aut odore infecta, palato etiam fastidiosiori displicere nequeat; cum cuilibet ætati, cuiusvis sexui, omni loco & tempore, infantulis etiam & gravidis tutò & jucundè possit propinari; quis nobiscum non amsbit concludere?

Ergò Aqua, ex Hydrargyro, salubrior.

Proponebat Parisiis, FRANCISCUS-FELICITAS COCHU,
San-Germanus in Laya, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H.
1733, à sextâ ad meridiem.